

Magyar Juhászat és Kecsketenyésztés

**Az EU juh- és kecskehús-
piaci folyamatai**

Az Európai Unióban részben kényes, érzékeny terméknek számít a juhhús és a kecskehús, de jelentős mennyiségű import nélkül nem lehetne ellátni e húsféleséggel az EU-polgárokat.

Szerkeszti
a szerkesztőbizottság
26. évfolyam
2017/11

A szerkesztőbizottság tagjai: **Bátor Árpád**, a Juh Terméktanács elnöke, **Dr. Jávor András**, egyetemi tanár, elnökségi tag, **Dr. Kukovics Sándor**, ügyvezető igazgató, Juh Terméktanács, **Dr. Békési Gyula**, **Dr. Mucsi Imre**, egyetemi tanár, Szerkesztette: **Avar László**

Az EU juh- és kecskehúspiaci folyamatai

Az Európai Unióban részben kényes, érzékeny terméknek számít a juhhús és a kecskehús, de jelentős mennyiségű import nélkül nem lehetne ellátni e húsféleséggel az EU-polgárokat. Az EU Juh- és Kecsehús-előrejelző Munkabizottsága (EU Forecast Group on Sheep Meat and Goat Meat) évente kétszer, áprilisban és októberben értékeli a piaci folyamatokat. Az alábbiakban az októberi ülésen bemutatott információkat foglaljuk össze. Az első fejezetben az EU-szintű folyamatokat értékeljük, míg a második fejezetben az egyes tagállamokban tapasztalt tendenciákat foglaljuk össze a tagállamokat képviselő szakértők elemzése alapján.

1. Az EU juh- és kecskehúspiac

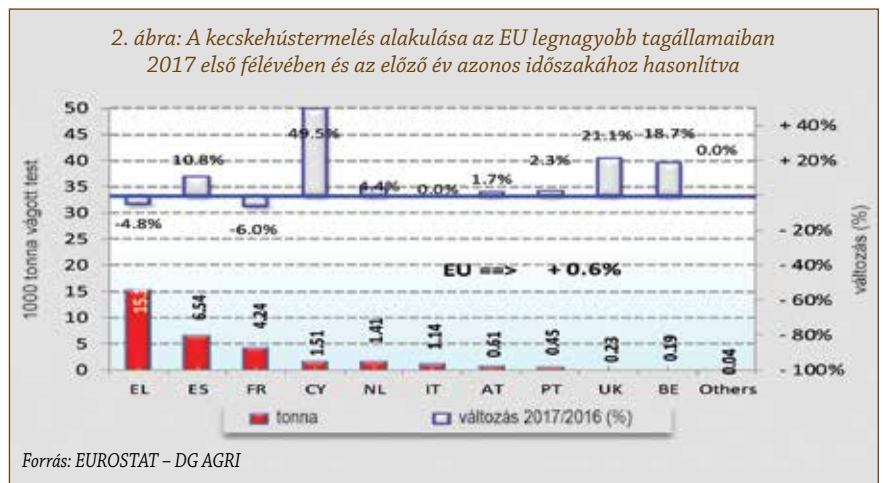
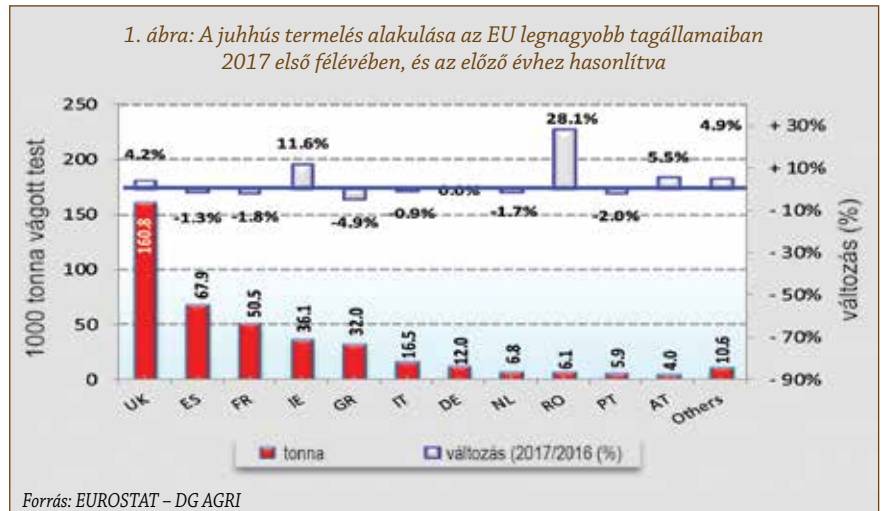
Termelés

Az egyes tagállamokban eltérő trendet követett a 2017. júliusáig levágott juhok száma és a termelt juhhús mennyisége (1. ábra). Néhány tagállamban (UK, IR, RO, AT) érdemi növekedésre került sor az előző évi hasonló időszakához képest, míg másokban (SP, FR, GR, IT, NL, PT) csökkenés következett be. A juhlétszám alapján az Egyesült Királyság termelése ebben az időszakban meghaladta az utána következő három ország (SP, FR, GR) együttes termelését. Mindenesetre az első félevesi folyamatok összességében enyhe pozitív éves eredményre enged következtetni EU-szinten.

A kecskehústermelésben a maga nagy állatállományával Görögország áll az élen (2. ábra). Termelése meghaladja a rangsorban utána következő négy ország (SP, FR, CY, NL) együttes termelését. Annak ellenére, hogy Görögország és Franciaország termelése csökkent, a többi jelentősebb kecsketartó ország termelésének növekedése következtében e húsféleség esetében is enyhe emelkedésre lehet számítani 2017-ben (kb. 0,6%).

Az EU önellátottsága

Az elmúlt két évben csökkent az EU juh- és kecskehústermelése, és az ezekből a húsféleségekből elfogyasztott mennyiség is, így összességében alig változott a közösség önellátottságának szintje ezekből a húsféleségekből (3. ábra). Az előrejelzések szerint 2017-ben nő a belső termelés, és a fogyasztás növekedését is remélik. Ezzel együtt idén még nem módosul a 88%-os önellátottsági szint. 2018-ra a termelés és a fogyasztás további enyhe emelkedésében reménykedhetünk a DG AGRI előrejelzése alapján, ugyanakkor 1%-kal visszaeshet az önellátottság szintje (87%).

tottságának szintje ezekből a húsféleségekből (3. ábra). Az előrejelzések szerint 2017-ben nő a belső termelés, és a fogyasztás növekedését is remélik. Ezzel együtt idén még nem módosul a 88%-os önellátottsági szint. 2018-ra a termelés és a fogyasztás további enyhe emelkedésében reménykedhetünk a DG AGRI előrejelzése alapján, ugyanakkor 1%-kal visszaeshet az önellátottság szintje (87%).

Báránárak

Ami az EU nehézbaránárakait illeti, az év eleji árzuhanás szokatlanul eltért a 2016-os és az öt éves átlagszinttől is. Az előző évek tendenciájától eltérően a június-július hónapokban megemelkedett ár szeptember végére visz-

szacsökkent a 2016-os szintre. Ezt követően októberben kisebb áremelkedésre került sor, majd november közepére az ár ismét az előző év szintjére csúszott vissza (4. ábra). Úgy is mondhatnánk, hogy a novemberi elejéig terjedő időszakban „helyreállt” az elmúlt években szinte szokásos „rend”.

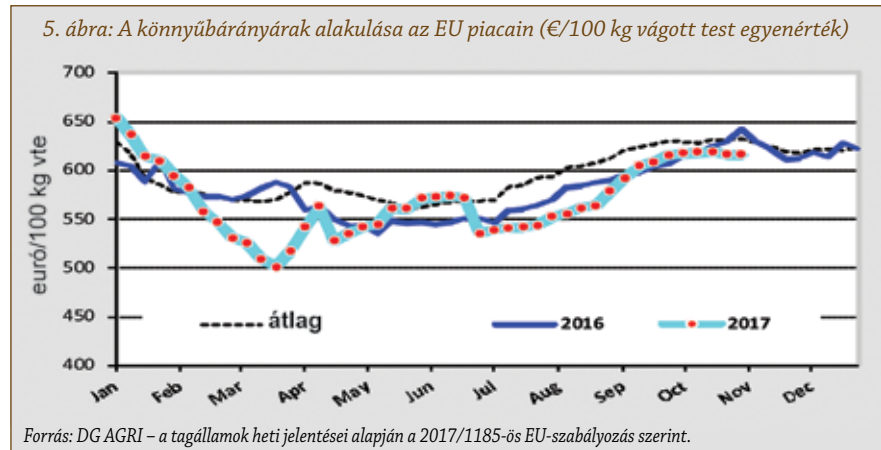
A könnyűbáránárak meglehetősen hektikusan változtak 2017-ben. Március közepéig meglehetősen nagy árcsökkenés következett be: mintegy 80 €-val maradt el az ár a 2016-os értéktől, és az öt éves átlagot is mélyen alulmúlta. Ezt követően áprilisban kisebb emelkedésre került sor, amit egyből kisebb visszazuhanás követett. Az ár emelkedése júniusban meghaladta a 2016-os és az

öt éves átlagértéket is. Júliusban ismét kisebb visszaesésre került sor, és az ár csak szeptemberre érte el a 2016-os szintet, de elmaradt az öt éves átlagtól. Az ár november közepére ismét a 2016-os szint alá csúszott, és elmaradt az öt éves átlagtól is (5. ábra).

A bárányárakat úgy is illik megvizsgálni, hogy az egyes tagállamokban milyen arányban állítanak elő nehéz- és könnyűbárányokat saját és közösségi piacokra. Ez alapvetően befolyásolja az EU belső piacának állapotát is, a meghatározó harmadik országok behozatali áraitól most eltekintve.

Az egyes tagállamok szakértőinek elemzése szerint a következő megoszlásra lehet számítani a tagállamok esetében. Bulgáriában és Görögországban a könnyűbárány a meghatározó, lévén, hogy a legtöbb anyajuhot fejk is – 98% könnyű-, 2% nehézbárány. Kicsit hasonló a szlovákiai helyzet is: 97% a könnyű- és 3% a nehézbárány. Olaszországban ugyancsak meghatározó a juhok fejése, ezért a könnyűbárány előállítása a meghatározó (94%), de nehézbárányt (4%) is előállítanak.

Spanyolország (67% könnyű- és 33% ne-

hézbárány) és Portugália (65% könnyű- és 35%-ban nehézbárány) helyzete a legkiegyensúlyozottabb az EU-tagállamok közül.

Magyarországon a heti árjelentések alapján, a Bizottság becslése szerint a 85%-nyi könnyűbárányt 15% nehéz bárányegészíti ki. A szakértői becslés ettől csak minimálisan tér el: 13%-ban nehéz- és 87%-ban könnyűbárány. A horvátországi és a lettországi arány nagyon hasonló a magyarhoz: 80%-ban könnyű-, 20%-ban nehézbárányt visznek a piacra.

A lengyel megoszlás is a könnyűbárány-előállítás irányába mutat, de erős eltolódással: 5%-nyi nehéz- és 95%-nyi könnyűbárányt visznek a piacra.

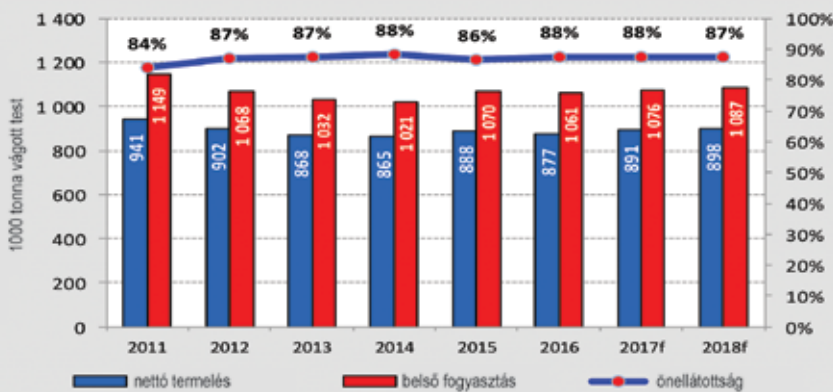
Németországban nincs 13,1 kg alatti vágott test a piacon, tehát 100%-ban nehézbárányt állítanak elő. Hasonló a helyzet az Egyesület Királyságban és Írországban (100% nehézbárány). Ausztriában is a nehézbárány a mérvadó, csak 1%-ot tesz ki a könnyűbárányok aránya. Franciaországban csak 2%-ot tesznek ki a könnyűbárányok, 98%-ot a nehézbárányok, ami azért is érdekes, mert több juhot fejnek, mint amekkora Magyarországon egész állományát fejő Romániában mindössze 5%-ot tesz ki a könnyű- és 95%-ot a nehézbárányok aránya.

A fentiek ellenére a könnyűbárány ára Spanyolországban a legmagasabb, és Görögország esetében talán a legalacsonyabb. Vagyis a spanyol ár emeli az EU átlagárát, míg a görög legtöbbször csökkenti. A nehézbárányok ára messze Franciaországban a legmagasabb, és elképzelhetetlenül alacsony Romániában: a kettő között közel háromszoros különbség van.

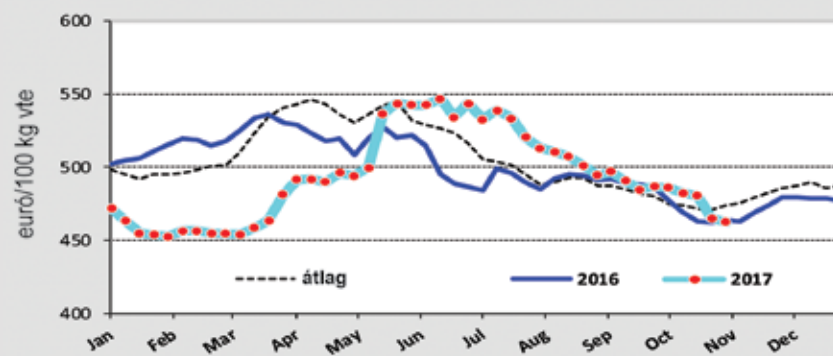
Az export alakulása

Az EU növekvő mennyiségben exportál juh- és kecskehúst, illetve élő vágójuhot. A 2015-ös megtorpanást után (6. ábra) – amelyben alapvetően az élőbárány-eladás esett vissza – utóbbi húsféle értékesítésében mintegy 25%-os ugrásszerű emelkedés következett be 2016-ban, és a 2017 augusztusának közepéig eltelt időszak alapján a növekedés idén ismét meghaladja a 25%-ot. Az élőbárány-export jelentős mértékben nőtt 2016-ban, a több mint 2,5 millió egyed csaknem egy harmadát tette ki. A kivitt élő vágóállatok elsősorban

3. ábra: Az EU juhús és kecskehús önellátottsági szintjének alakulása

4. ábra: A nehézbárányárak alakulása az EU piacain (€/100 kg vágott test egyenérték)

Észak-Afrikában és a közel-keleti országokban találtak, találhatnak vevőre. 2017-ben az élő vágóbáránnyok aránya meghaladta az 50%-ot.

A Közösség azonban az élő állatok mellett jelentős mennyiségben exportál hústermékeket is (7. ábra). Az élő vágóállatok kivételének meghatározó mivolta az exportban még szembetűnőbb, jóllehet friss és fagyasztott vágott test mellett egyéb termékek (belsőség, fagygyú stb.) is vannak az exportban. Jellemzően az év végi és év eleji kivitel alacsony, azonban az év közepi hónapokban, májustól októberig akár a többszörösére is emelkedik a kivitel. A fagyasztott vágott test kivitele 2016 decembere után emelkedő trendet követett, és a 2. helyre került az exportált termékek között. A harmadik helyet a friss vágott test kivitele foglalja el, míg az egyéb termékek kivitele az előbbiekhöz képest elenyésző.

A juh, a kecske és a hústermék kivételének mennyisége, mint már említettük, jelentősen megváltozott az utóbbi években (1. táblázat). A teljes kivitel 2015-ben 15%-kal esett vissza, amiért főleg a hongkongi piac beszűkülése volt felelőssé tehető, kisebb mértékben pedig a fizetőképes líbiai kereslet gyengülése. A 2016-os kivitel azonban már 26%-kal magasabb lett, el-

8. ábra: Az EU juh- és kecskehús importja vágott test egyenértékben (vte)

Időszak			
Eredet	2016 január-augusztus	2017 január-augusztus	% változás
	166 191	136 104	-18
Új-Zéland	148 679	118 389	-20
Ausztrália	10 083	10 158	+1
Macedónia	1998	1914	-4
Chile	2080	1752	-16
Uruguay	1038	1202	+16
Izland	817	779	-5
Falkland szigetek	585	643	+10
Egyéb országok	913	1266	+39

Forrás: Eurostat

sősorban a líbiai és a jordán piac megerősödése következtében. Új piacként megjelent Izrael, amelynek igénye ugrásszerű emelkedést jelentett a közel-keleti kivitelben. A Hongkongba vitt áru mennyisége szintén emelkedett. A Libanonba kivitt áru mintegy 1000 tonnával, az algériai export 500 tonnával esett vissza, ugyanakkor új piacként megjelent Omán is.

Az augusztus közepéig értékelt 2017-es kiviteli adatok ismét 25%-ot meghaladó exportnövekedést mutatnak. Tovább emelkedett Líbia egyébként is meghatározó részesedése, de csaknem megduplázódott a Hongkongba irányuló kivitel is. A más harmadik országokba (Izrael, Svájc, Vietnam, Omán) küldött export ugyancsak jelentősen emelkedett.

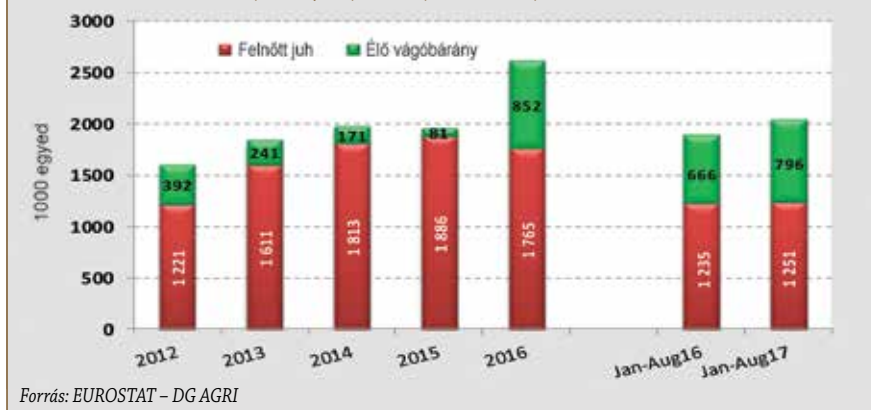
Az elmúlt évek első felének kiviteli mennyiségi és érték adatait vizsgálva egyes harmadik országok részesedése az összes exportból még szembetűnőbbé válik (2. táblázat). Egyértelműen látható, hogy súlyban és értékben egyaránt intenzíven emelkedett a kivitel nagysága. Ebben a növekedésben Líbia és Jordánia részesedése a meghatározó, az többi piacra kivitt mennyiség és annak értéke érzékelhetően kisebb, bár ezek abszolút értékei is emelkedtek az utóbbi három évben.

Az import

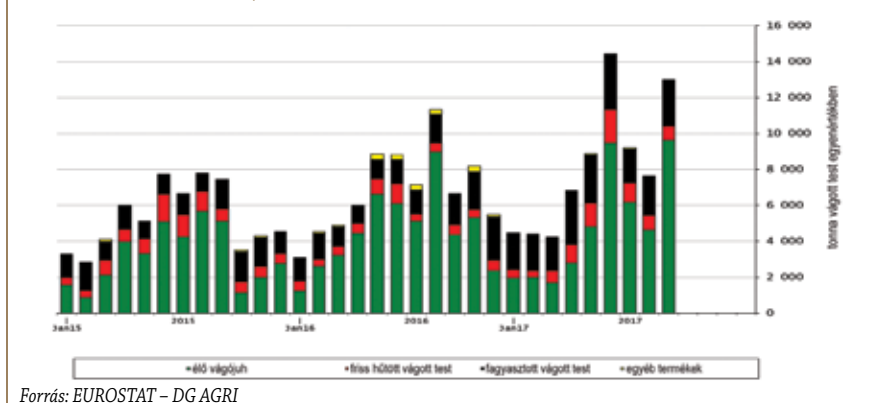
Az EU-28 juh- és kecskehúsimportja a 2013-as 211 ezer tonna után 2014-ben, a kínai piac előretörése miatt mintegy 10 ezer tonnával esett vissza. 2015-ben az importingta visszafelé lendült: mennyisége elérte a 212 ezer tonnát, ami további 1000 tonnával emelkedett 2016-ban (213 ezer tonna). 2017 bő első felének adatai szerint az import mintegy 30 ezer tonnával esik vissza: 2016. január-augusztus 16. között 166 ezer tonna volt, míg 2017. január és augusztus 17. között csak 136 ezer tonna.

A legfontosabb beszállítók erre az időszakra vonatkozó adatait tekintve azt láthatjuk (8. ábra), hogy a 2017-re várható visszaesés az EU-ba irányuló új-zélandi ex-

6. ábra: Az EU élőjuh-exportjának fejlődése (a fajtatiszta állatok kivételével)

7. ábra: Az EU-28 havi juh- és kecskehústermék-kivitelének alakulása az utóbbi években

1. táblázat: Az EU juh- és kecskehús, valamint élőállat kivitele az utóbbi években (vágott test egyenértékben vte)

	2013		2014		2015		2016		2017 január-augusztus		2016 január-augusztus 16 időszakkal összehasonlítva
	tonna	%	tonna	%	tonna	%	tonna	%	tonna	%	
Líbia	28 502	31,3	25 122	33,9	21 280	33,6	27 875	35,1	24 524	35,8	+14,4%
Jordánia	7 036	9,4	7 841	10,6	14 405	22,8	18 350	23,1	12 577	18,3	-0,9%
Hong Kong	23 122	30,8	19 375	26,2	5 643	8,9	6 203	7,8	6 059	8,8	+91,5%
Izrael	11	0	12	0	71	0,1	3 395	4,3	3 546	5,2	+40,6%
Svájc	3 243	4,3	2 589	3,5	2 945	4,7	3 206	4,0	2 882	4,2	+28,8%
Libanon	2 434	3,2	3 029	4,1	4 035	6,4	2 902	3,7	2 069	3%	-6,8%
Egyesült Arab Emírátsok	320	0,4	1 096	1,5	577	0,9	697	0,9	1 775	2,6	***
Algéria	1 355	1,8	1 951	2,6	2 538	4,0	2 043	2,6	1 699	2,5	+2
Törökország	669	0,9	157	0,2	552	0,9	361	0,5	1 127	1,6	***
Ghána	3 138	4,2	1 810	2,4	2 920	4,6	2 230	2,8	1 119	1,6	-33,6
Kuwait	67	0,1	77	0,1	0	0	413	0,5	878	1,3	***
Elefántcsontpart	1 118	1,5	1 350	1,8	1 164	1,8	1 610	2,0	859	1,3	-8,9
Vietnam	25	0,0	123	0,2	352	0,6	1 047	1,3	759	1,1	+60,6
Omán	54	0,1	143	0,2	24	0,0	768	1,0	735	1,1	+145,1
Egyéb piacok	9 055	12,0	9 386	12,7	6 761	10,7	8 315	10,5	7 941	11,6	+49,5
EU-kivitel	75 149		74 060		63 266		79 418		68 550		
% változás			-1		-15		+26		+25,3		

Forrás: DG AGRI

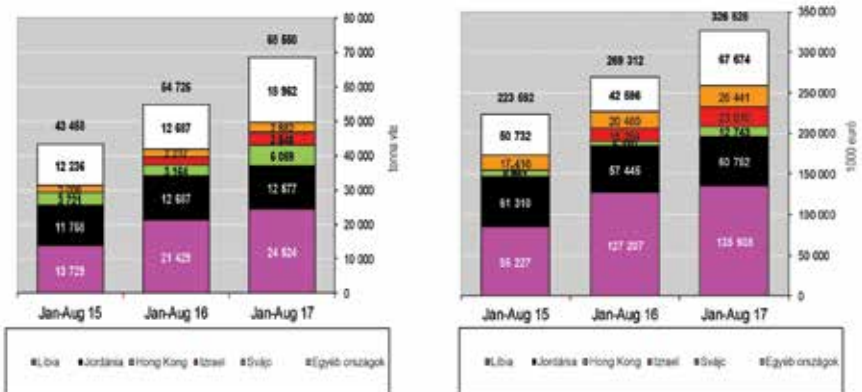
port visszaesésének a következménye. Ez a hiányzó 30 ezer tonna az innen származó import 20%-os csökkenését jelenti, ami a teljes importot 18%-kal veti vissza. Macedónia, Chile és Izland csökkenő behozatala alig volt érdemi hatással a mérlegre, mert a többi ide szállító ország csaknem kiegyenlítette utóbbiak csökkenő adatát.

A két legnagyobb beszállító közül Ausztrália 2017. október 18-áig az éves kvótáját (19 186 tonna) csak 64%-ban használta fel, míg Új-Zéland a maga 228 254 tonnás éves kvótáját mindössze 54%-ban töltötte ki (forrás: DG AGRI). Emellett a többi nagyobb beszállító sem élt a lehetőségeivel: Argentína: 23.000 tonna, 3%; Uruguay: 5.800 tonna, 25%; Chile: 7.800 tonna, 25%;

(Amint azt a Magyar Juhászat és Kecskenyésztés 2017. októberi számában bemutattuk, ez a hiányzó mennyiség a kínai piacra került, ahol Új-Zéland számára megszűnt a bevételi vám.)

Ha megvizsgáljuk, hogy milyen termék formájában érkezik a juhhús az EU-28-ba, láthatjuk, hogy döntő hányada fagyaszttva, kisebb hányadban friss, hűtött formában jut el a piacokra (9. ábra). Utóbbi aránya lényegesen megemelkedik a húsvéti szezonban, majd a következő hónapokban visszaesik, és a fagyasztott áru dominanciája egyértelművé válik.

2. táblázat: Az EU juh- és kecskehús-, valamint élőállat-kivitele az utóbbi évek első felében

Forrás: Kereskedelmi adatok, COMEXT

Új-Zéland

Tekintettel arra, hogy az EU piacaira érkező új-zélandi juhhús a Közösség termelői számára meglehetősen érzékeny időszakban érke-

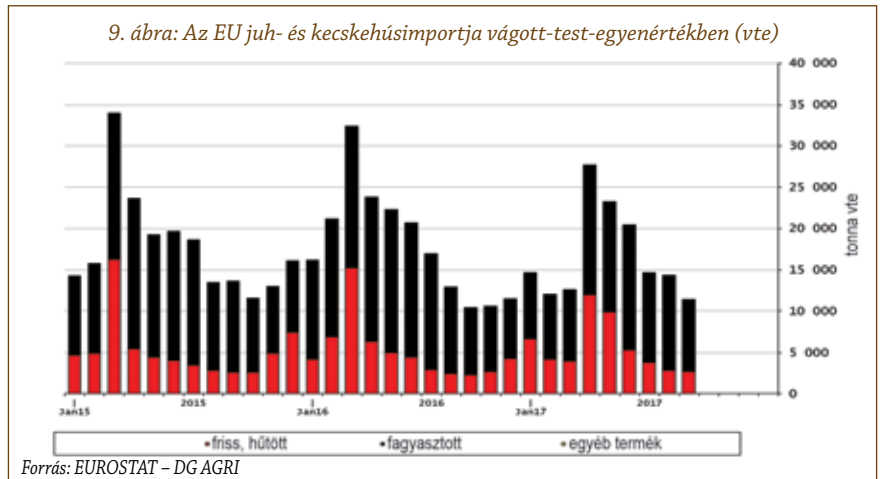
zik, érdemes megvizsgálni érkezése hónapok és főbb tagállamok közötti megoszlását (10. ábra) a 2016 és 2017 augusztusi időszak között. A beszállított mennyiség fokozatosan csökkent októberig, majd a februárig tartó enyhe emelkedés után a duplájára ugrott márciusban. Ezt követően csökkenő tendenciát követett a beszállítás, és bár májusban bekövetkezett egy nagyobb visszaesés, a júniusi

adat visszamelelte az importált mennyiséget a trendbe.

Egyértelmű, hogy az Egyesült Királyság az import meghatározó célpontja, amit Hollandia követ, Németország pedig a harmadik, Franciaország a negyedik a sorban. A többi tagállam részesedése csak a húsvéti szezonban emelkedett érzékelhetően. Ugyancsak egyértelmű, hogy az új-zélandi exportból csaknem annyi érkezett márciusban és áprilisban az Egyesült Királyságba, mint az előző hónapokban összesen az összes érintett tagállamba. Az is figyelemre méltó, hogy az Egyesült Királyság megközelítően ugyanannyit szállít az EU kontinentális tagállamaiba, mint amennyit Új-Zélandról kap. Január és augusztus között csak a Hollandiába irányuló import mennyisége növekedett, de az összes többi tagállam részesedése csökkent mennyiségileg 2017-ben 2016 azonos időszakához képest. Az import értékét tekintve Hollandia mellett Németország növelte importja értékét 2017-ben 2016-hoz képest. Az összes tagállamban csökkent a bevitt áru értéke ebben az időszakban.

A beszállított áruk termékfajta szerinti megoszlása ugyancsak érdekes. A kényes húsvéti szezonban ugrásszerűen megnő a friss juhcomb (első osztályú termék) aránya a fagyasztotthoz képest. Kisebb emelkedést a karácsonyi szezonban is megfigyelhettünk, de a többi időszakban a fagyasztott comb a meghatározóbb (11. ábra).

Az egyéb darabolt és szeletelt áruk között mennyiség szempontjából a fagyasztott (nem comb) darabok mennyisége a meghatározó, de az egyéb friss áru mennyisége is akár több ezer tonnás mennyiségben mérhető, főleg húsvéti szezonban. Elenyésző mennyiségben

és mértékben érkezik innen az eredeti szerződés szerint 99% fagyasztott vágott test.

Ausztrália

Ausztrália, annak ellenére, hogy lényegesen kisebb EU-s exportkvótája van, mégis a második meghatározó piaci tényező az EU importpiacán. Az onnan származó import inkább a karácsonyi időszakban meghatározó jelentőségű, nem úgy, mint Új-Zélandnak (12. ábra). Az EU-ba irányuló ausztrál export mennyiségében és arányában az Egyesült Királyság túlsúlyra még szembevetőbb, mint az előbb bemutatott esetben: a többi tagállam csak minimális mértékben részesedik ebből az importforrásból.

2. A tagállamok folyamatai

Bulgária – Az utóbbi időszakban stabilizálódni látszik az ágazat helyzete, főleg az emelkedő juhtejár miatt, valamint a KAP-többlettámogatás következtében. A török nehézbaránnyigény növeli az exportot: hat

hónapos korban adják el oda a bárányokat, és ennek az exportigénynek a kielégítésére még Romániából is vásárolnak olcsó hízóalanyagot a bolgárok. Az exportigény következtében nőtt egy kicsit az országban a termelés mennyisége.

Az ország juhállománya minimális veszteséget szenved el 2017-ben (1,3 millió) 2016-hoz képest (1,38 millió egyed), az anyajuhállományban viszont növekedéssel számolnak (1,129-ről 1,180 millió egyed). A kecskeállományban minimális változásra számíthatnak a vizsgált években (237 ezerről 235 ezer egyedre), az anyakecske-állomány viszont kis mértékben emelkedni fog, 199 ezerről 205 ezer egyedre.

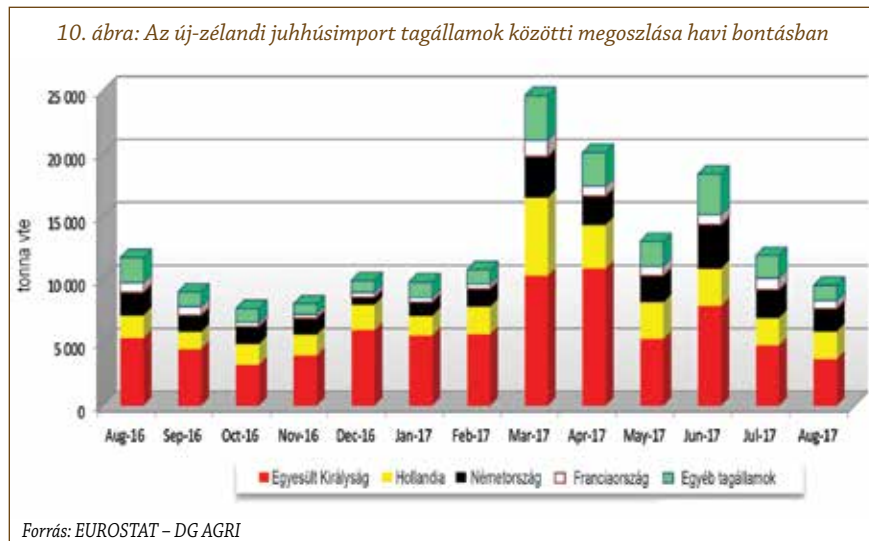
Az utóbbi években élő állatot már se nem importálnak, se nem exportálnak az adatok szerint (annak ellenére, hogy szakértőjük Romániából származó hízóalanyag-importról adott tájékoztatást).

A belső fogyasztás stabilnak tekinthető: 2 kg/fő/év, ami mintegy 13 ezer tonnát tesz ki.

Az értékesített könnyűbárányok és a vágógidák éves átlagára megegyezik, és egyaránt kis mértékben csökken (550-ről 540 €/100 kg vte) a vizsgált két évben.

Németország – A termelés egy kicsit emelkedett az elmúlt időszakban, de az országban elfogyasztott báránnyús kétharmadát továbbra is importból fedezik. Az árak nagyon is magasak jelenleg, és a gazdálkodók – érthetően – örülnek a helyzetnek. A juh- és kecskefarmok gazdaságilag stabilak. Az ökológiai gazdálkodás aránya intenzíven emelkedik, és az így elérhető ár kilogrammonként 1 euróval az átlag felett van. Ennek ellenére a juhtartás nem versenyképes a sertés- és a baromfi-hús-előállításal.

A fogyasztás meglehetősen szezonális, inkább karácsonyi köré koncentrálódik, amit

meghatározóan új-zélandi importtal elégítenek ki.

Az ország délkeleti területen egyre nő a farkaspopuláció, ami nemcsak megnehezíti a gazdálkodók életét, hanem komoly veszteségeket is okoz. A helyzet lehetséges megoldása sok kérdést felvet: nem lehet kilőni a juhot könnyű prédának tekintő ragadozókat, ugyanis a környezetvédelem nem engedi.

Az ország juhállománya (1,574-ről 1,580 millió egyedre) és anyajuhlétszáma (1,102-ről 1,111 millió egyedre) minimálisan emelkedik 2017-ben 2016-hoz képest. Hasonló növekedési ütem várható a kecskelétszámban is (139-ről 141 ezer egyedre).

Az élőállat-import (170 ezerről 146 ezer egyedre) jelentősen, az élőállat-export pedig kisebb mértékben (13-ről 10 ezer egyedre) csökken. A húsimport hasonló trendet követ (49-ről 47 ezer tonnára csökken), míg a juh-húsexport gyakorlatilag nem változik (7 ezer tonna).

A belső fogyasztás 76 ezerről 72 ezer tonnára csúszik vissza a vizsgált években, úgy, hogy az egy főre jutó fogyasztás (0,6 kg/fő/év) változatlan marad (ami persze alig magyarázható). Az ország önellátottsága juh- és kecskehúsból (alapvetően juhhúsból) mintegy 42-43%-os szinten van.

Az országban előállított nehézbarány ára kis mértékű csökkenést szenvedhet el 2017-ben (550 €/100 kg vte).

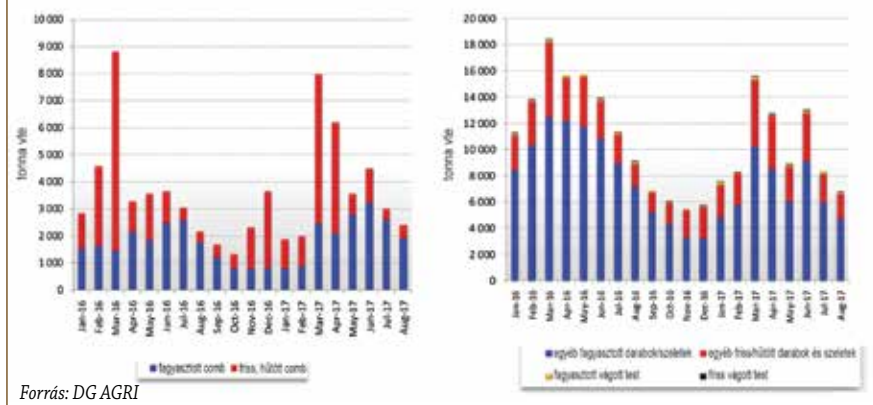
Görögország – Az elmúlt fél évben nem változott a helyzet, továbbra is csökkenő trend uralkodik az ágazatban. A csökkenés 2,5%-os. A hagyományos juh- és kecskehús-fogyasztás (ami a mediterrán diéta része) már csak 5%-ot tesz ki. A marhahús is csak 11%-kal részeseedik a fogyasztásból. A baromfi a meghatározó, a második helyen a sertéshús van.

A magas takarmányárak és az alacsony tejár katasztrofális helyzetet teremtett a kisméretű tejgazdaságokban. A sok kistermelőnek a szervezetlenség mellett a technikai lemaradás (nincsenek modern fejőgépek, a többség még kézzel fej) okozott nagy bevételkiesést.

A húszágazatban is csökkenő a tendencia, főleg a könnyűbarány-fogyasztás (ami tradicionális napi ételismiszer volt) csökkenése zavarba ejtő. A hagyományra tekintettel sokan még kitartanak, de már vizsgálják a nehézbarány-előállítás irányába való elmozdulás lehetőségét.

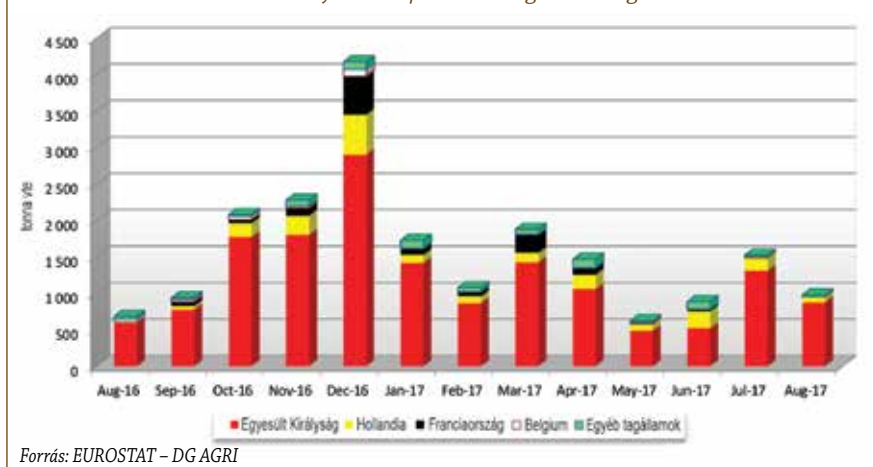
A szervezettség javítása céljából a tejágazatban létrehozták a szakmaközi szervezetet, de ez valójában még csak ezután fog működésbe állni. A húszágazatban ennek a

11. ábra: Az új-zélandi juhhúsimport megoszlása termékek szerint, havi bontásban

Forrás: DG AGRI

12. ábra: Az ausztráliai juhhúsimport havi megoszlása tagállamok szerint

Forrás: EUROSTAT – DG AGRI

szervezetnek a kialakítása még folyamatban van. Az EUROSTAT szerint kicsit emelkedik a kecskehús-fogyasztás, de a valóság nem ilyen egyszerű: az 5%-os emelkedés helyett inkább a helyben járás a legjellemzőbb megfogalmazás; sőt, ez a növekedés inkább vágyálomnak minősíthető.

A fentiek tükrében érdekes, hogy a 9,216 millió összes juhlétszám 2017 végére várhatóan eléri a 9,450 millió egyed. Az anyaállomány hasonló trendet követhet: 6,3 millióról 6,5 millió egyedre nőhet. A kecskéállományban kismértékű csökkenésre számíthatnak (4,1 millióról 4,02 millió egyedre). Az anyakecskéek számának változása is hasonlóan alakulhat: 2,793 millióról 2,73 millióra csúszhat.

Az élőjuh-importjuk (150 ezer egyed) és -exportjuk (50 ezer egyed) gyakorlatilag stabilnak tekinthető. A juhhúsimportjuk azonban mintegy ezer tonnával lehet kevesebb (7 ezerről 6 ezer tonnára) 2017-ben, mint 2016-ban volt. Juhhúsexportjuk (4 ezer tonna) ugyancsak változatlan. A belső juh- és kecskehús-fogyasztás kissé visszafejlődik (83 ezerről 80 ezer tonnára), amin belül az egy

főre jutó fogyasztás lényegesen magasabb a juhhús (5,7 kg/fő/év), mint a kecskehús (1,8 kg/fő/év) esetében. Az ország önellátottsága mintegy 95%-os.

A nehézbarányok ára kis mértékben emelkedhet a vizsgált években (360-ról 370 €/100 kg-ra). A könnyűbarányok éves átlagára is emelkedik várhatóan (522-ről 550 €/100 kg-ra), a gidaárak azonban elérik az 570/100 kg szintet.

Írország – A brexit az ország számára is jelentős változásokat hozhat az eddig belső határnak számító ír-északi határ viszonyban és az oda-vissza történő juhszállításokban.

Az ország juhlétszáma 30 ezres emelkedést könyvelhet el 2017 végén (3,470 millió egyed) 2016-hoz viszonyítva. Az anyajuhállományban mindössze 10 ezres bővülésre (1,425 millió egyed) számíthatnak. A kecskéek számát a kecsketartás alacsony szintje miatt nem tartják nyilván a rendszerben.

Az élőjuh-import néhány ezres emelkedéssel idén eléri a 393 ezer egyed, ezzel szemben az élőjuh-export csak mintegy 45 ezer egyedre tehető az év végéig. A juhhúsexport érzékelhetően (4 ezerről 5 ezer tonnára),

míg a juhhúsexport jelentősen emelkedhet (50 ezerről 59 ezer tonnára) 2017 végéig.

Az ország fogyasztása stabilan 3 kg/fő/év, és az önellátottság szintje eléri a 460%-ot. Az előállított nehézbaránnyok éves átlagára mintegy 9 €-al (470 €/100 kg-ra) csökkenhet idén.

Portugália – Érdekes kettősség van az itteni ágazatban: sok volt a legelő- és erdőtűz, kevés volt az eső és nincs elegendő takarmány, ezért sok állatot kivágnak. Ennek ellenére számítanak szerencsés fejleményekre is, amelyek első jele, hogy Izraelbe nehézbarányt exportálnak.

Az ország juhállománya, mintegy 30 ezerrel emelkedve 2017-ben elérheti a 2,092 millió egyedét. Ezen belül az anyajuhállomány minimális csökkenést (1,606-ról 1,595 millió egyedre) szenvedhet el. A kecskeállomány, több mint 20 ezer egyeddel csökkenve 323 ezres szintet érhet el év végén. Ez a csökkenés az anyakecskék számában következhet be (272 ezer egyed).

Az élőjuh-importjuk (206 ezerről 159 ezer egyedre) jelentős csökkenést szenvedhet el, míg az élőjuh-export, szinte ugyanannyit emelkedve, elérheti a 245 ezer egyedét. A juhhúsimport várhatóan emelkedik (2-ről 3 ezer tonnára), a juhhúsexport viszont több mint megkétszereződve eléri a 8 ezer tonnát (vágott test egyenértékben).

A belső fogyasztás 3 ezer tonnával csúszik vissza 2017-ben (20 ezer tonna), és az egy főre vetített fogyasztás 0,3 kg-mal esik vissza (1,9 kg).

Az előállított könnyűbarány átlagára évente mintegy 20 €-val csökkenve elérheti a 430 €/100 kg szintet.

Spanyolország – Itt is nagy volt a szárazság és kevés eső hullott. Emiatt kevés a takarmány, az ára pedig emelkedik. Ez együttesen jelentősen csökkentette a termelés gazdaságosságát. A fenti okokból az első 7 hónapban 10%-kal emelkedett a vágások száma (2016-hoz hasonlítva), és a kivágások számnak növekedése okozza a többlet hústermelést. Nagyon sok gazdaságban sürített elletést folytatnak a termelés folyamatossága érdekében.

Jelentős mennyiségű élő állatot exportálnak, főleg Líbiába, de egyéb észak-afrikai és közel-keleti területekre is szállítanak. Viszont az övékéhez képest féláron kapható román barány mindenütt gondot jelent a piacokon.

Ezzel együtt nagy jelentőségű a belső piacon elért változás: az elmúlt évek (két 3 éves ciklus) kampányainak eredményeként idén

6%-kal emelkedett a szupermarketekben adott juhhús mennyisége.

Az ország juhállománya tovább csökken, és 2017 végére mintegy, 300 ezer egyed kiesésével elérheti a 15,36 millió egyedét. Ezen belül az anyajuhállományból akár 480 ezer egyed is kieshet (a szárazság és a többletvágások miatt), és csak 11,52 millió egyedre számítanak az év végére. A kecskeállomány (3,088 millió egyed) és az anyaállomány (2,43 millió egyed) várhatóan nem változik.

Az ország élőjuh-importja (300 ezer egyed) és élőjuh-exportja (1,1 millió egyed) meglehetősen stabil. A juhhúsimport 1.100 tonnával visszaesve 8 ezer tonnára csúszhat vissza az év végére. Ezzel szemben a juhhúsexport több mint 9 ezer tonna veszteséggel is számolhat, 2017 végére akár 25 ezer tonnára is zuhanhat.

A belső fogyasztás 86 ezer tonna juh- és kecskehús. Az egy főre vetített fogyasztás 1,84 kg juhhúst és 0,16 kg kecskehúst foglal magába éves szinten. Az ország önellátottsága mintegy 175%-ra tehető 2017-ben.

Az előállított nehézbaránnyok éves átlagára mintegy 50 €-val (550 €/100 kg) emelkedik, és a könnyűbaránnyok ára is hasonló mértékben nő (670 €/100 kg). A vágógida ára változatlanul magas szinten marad 2017-ben (750€/100 kg vágott-test-egyenértékben).

Lengyelország – A kecske esetében nem túl megbízhatóak az adataik. A hús itt kevésbé, a tej-termelés viszont nagyobb jelentőségű. A juh és a kecske egyaránt „niché market”-nek, azaz különleges, de korlátozott igényű piacnak számít az országban. Keveset és kevesen fogyasztják az országban ezeket a húsféléseket, és csak meghatározott alkalmakkor. A kiskérődzőtartás nem nyereséges vállalkozás (a támogatások tartják életben), ezért nincs is sok befektetési célú intervenció az ágazatban.

Az ország juhállománya, minimálisan emelkedve, 2017-ben elérheti a 200 ezer egyedét, amin belül az anyajuhállomány várhatóan 135 ezer egyedre nő. A kecskeállomány mintegy 100 ezer egyed, amin belül az anyaállomány 73 ezer egyedből áll.

Az itt előállított nehézbarány ára 380, a könnyűbarányé 450 €/100 kg.

Ausztria – Kicsi a juh- és kecskehúspiac, ennek ellenére kisebb virágzásnak indultak az utóbbi években. Ha az Egyesült Királyság és Új-Zéland importja a brexit miatt korlátozottabbá válik, akkor az itteni árak szignifikánsan nőhetnek, ami a gazdaságok növekedését is eredményezheti. A legnagyobb fogyasztók

bevándorlók, de ők olcsó juhhúshoz akarnak jutni.

Az ország juhállománya évek óta stabil (378 ezer egyed), amelyből 226 ezer egyed az anyajuh. A kecskeállomány 82 ezer egyed teszt ki, amelyekből 53 ezer anyajuh.

Éves szinten nem importálnak élő állatot (legalábbis nincs adatuk róla, pedig csak Magyarországról több tízezret vesznek hízalásra, de ezen felül növekszik a román élőállat-import is), és nem is exportálnak. A juhhúsimport stabilan 3 ezer tonna, exportra ilyen termék nem jut.

Az egy főre vetített átlagos éves fogyasztás több éve 1 kg. Az ország önellátottsági szintje évek óta mintegy 73%.

Az országban előállított nehézbarányhús ára évek óta stabil (555 €/100 kg vte). A könnyűbarány ára messze itt a legmagasabb az EU-ban (750€/100 kg vte). Emellett a gidahús is nagyon magas áron kerül piacra (790€/100 kg vte).

Horvátország – Talán a legstabilabb hústermelő ágazat jelenleg az országban, a többivel gondok vannak. Az utóbbi évben már nem importálnak élő bárányt Bulgáriából és Romániából, de húst igen. Érdekes módon, húst exportálnak Bosznia-Hercegovinába a muszlim ünnepek körüli időszakban. Saját termelésük a belső piaci igények felett van, de turistaszegzonban jelentős importra szorulnak a vendégek ellátása érdekében. Relatív kevés kiskérődzőhúst fogyasztanak (kb. 1,5 kg/fő/év).

Az ország juhállománya 2017-ben némi növekedéssel 675 ezer egyed lett, amelyből az anyajuhok száma 575 ezer. A kecskelétszám 82 ezer egyedéből 67 ezer anyakecske.

Éves szinten mintegy 39 ezer egyed importáltak 2016-ban, amit megszüntettek 2017-ben. Élőjuh-exportot nem bonyolítanak. A juhhúsimport 100-ról mintegy 500 tonnára nőtt 2017-ben, ezzel szemben a juhhúsexport alig 17 tonna.

Az itt előállított nehézbarányhús éves átlagára mintegy 60€-val csökkent 2017-ben (530 €/100 kg vte). A gidahúsé 30 €-val esett vissza 2017-ben (533 €/100 kg vte):

Olaszország – Az olasz juh- és kecskeszektor piaci értékelésére a Magyar Juhászat és Kecsketenyésztés 2017. októberi számában került sor, így erre ebben az elemzésben nem térünk ki.

Franciaország – A termelésben és a fogyasztásban egyaránt csökkenéssel számolnak, 2017-re és 2018-ra is. A fogyasztás csökkenésben az új-zélandi import „részleges kimaradása” játszik meghatározó szerepet, a

városi lakosság korlátozott ismeretei és indokltnál kisebb kereslete mellett.

Az ország juhállománya több mint 150 ezer egyeddel esik vissza 2017-ben, értéke alig múlja felül a 7 milliót (7,008 millió). Ebből a csökkenésből 120 ezer az anyaállományt érinti (5,243 millió egyed). A kecskeállomány néhány ezer egyeddel növekedve eléri az 1,216 millió egyed, amelyen belül az anyalétszám is emelkedik (1,031 millió egyed).

Az élőjuh-import, mintegy 50 ezer egyeddel csökkenve, 2017-ben 222 ezer egyedre esik vissza. Ezzel szemben az élőjuh-export alig csökken (479 ezer egyed). A juhhúsimport stabilan 92 ezer tonna, míg az export, kicsit emelkedve, eléri a 12 ezer tonna mennyiséget.

Az ország belső fogyasztása alig változik (éves szinten 169 ezer tonna). Az egy főre jutó fogyasztás 2,5kg/fő/év juhhúsból és 0,1 kg kecskehúsból. Az ország önellátottsága stabilan 53%-os.

Az előállított nehézbaránnyús éves átlagára néhány euróval csökkenhet idén, de még így is messze a legmagasabb az EU-ban (617€/100 kg vte). A kecskehús ára ehhez képest meglehetősen alacsony 277 €/100 kg.

Magyarország – Kettős jelenség figyelhető meg a magyar juhágazatban: egyrészt csökken a termelő juhállomány létszáma, és ezzel az exportált állatok száma is, ugyanakkor intenzíven emelkedett a juhtartók száma az utóbbi két évben. Az utóbbi jelenség mögött egyértelműen felfedezhető a direkt anyajuh-támogatási rendszer hatása.

Az ország juhállománya, néhány ezer egyeddel emelkedve, 2017-ben elérheti az 1,15 millió egyed, amelyen belül az anyajuhlétszám, ugyancsak kis emelkedéssel, 822 ezer egyedre is nőhet. A kecskeállomány alig változik: az összesen 78 ezer egyedben belül 34 ezer az anya.

Az élőjuh-import 2017-ben elérheti a 40 ezer egyed, az élőjuh-export pedig az 570 ezer egyed. A juhhúsimport fokozatosan emelkedett az elmúlt években, 2017-ben várhatóan 300 tonna lesz. Ezt az értéket jóval meghaladja a juhhúsexport (400 tonna).

Az egy főre vetített fogyasztás továbbra is 0,33 kg-ra becsülhető, évek óta alig változik. Az önellátottság ebből a húsféleségből meghaladja a 276%-ot.

Az előállított nehézbaránnyús éves átlagára várhatóan mintegy 15€-val lesz (485 €/100 kg vte), magasabb, mint előző évben. A könnyűbaránnyús ára, nagy hullámzást elszenved-

ve, éves átlagban az 550€/100 kg vte szintet is elérheti.

Lettország – A juhállomány mintegy 60%-a öko és bio minősítésű, ami segíti a piaci szereplését. Főleg helyi piacokon értékesítenek, de Finnország és Európa muszlim lakossága a fő exportpiacuk.

Az ország juhállománya 130 ezer egyed teszt ki, amelyekből 48 ezer anyajuh. A kecskeállomány mindössze 14 ezer állatból áll, amelyekből 5 ezer anyakecske.

Az éves élőjuh-importjuk 1400, míg az exportjuk 450 egyed. Éves szinten mintegy 200 tonna juhhúst importálnak és 100 tonnát exportálnak.

Az éves átlagfogyasztás 0,3 kg/fő/év. Az előállított nehézbaránnyús éves átlagára 350, a könnyűbaránnyúsé és a gidahúsé 340€/100 kg.

Egyesült Királyság – A 2016-ra előrejelzett kismértékű emelkedés a termelésben és a létszámban végül elmaradt a várakozástól. 2017-ben a vártnál kevesebb baránnyús vágására került sor május és szeptember között, ami várhatóan a 2018-as baránnyús mennyiség növekedéséhez vezet, hiszen a következő évre húzódik át az értékesítésük. Az ágazat 2018-ban talán stabilizálódik, de a brexit miatt nagyon sok a bizonytalanság. Ezzel együtt az előrejelzések szerint 2018-ban tovább csökken az import, ami áremelkedést generál az országban. Emellett a valutaárfolyam-gondok miatt (az angol font gyengélkedik) jobban megéri exportálni, mint importálni, ami új helyzetet teremthet az EU piacán való húselhelyezésükben – de hogy mi lesz a brexit bekövetkezte után, azt még senki sem tudhatja. Az EU belső piaci (FR, NL, GE, BE, SV) mellett Hongkongba exportálnak, oda főleg olcsóbb hústermékeket.

A juhlétszám 2016-ról (23,819 millió) 2017-re (24 millió) és az anyajuhlétszám (14,768 millióról 15,050 millió egyedre) az azonos időszakban egyaránt emelkedett. A kecskelétszámban érdemi változásra nem kerül sor (105 ezer egyed).

Az élőjuh-importjuk (40 ezer egyed) és az élőjuh-exportjuk (400 ezer egyed) meglehetősen stabil: 2016-ban 14,556 millió egyed vágott, és 2017-re ez a szám várhatóan eléri a 14,610 millió egyed.

A teljes húsimport 109 ezerről 91 ezer tonnára mérséklődik 2017-ben, ezzel szemben a teljes juhhúsexport 81 ezerről 93 ezer tonnára emelkedik, 2016-hoz viszonyítva. A teljes belső fogyasztás 318 ezerről 290 ezer tonnára mérséklődik ebben az időszakban.

Ezt aláhúzza az a várható fejlemény, hogy az egy főre jutó fogyasztás 4,9-ről 4,4 kg/fő/évre csökken 2017-ben. A fogyasztás csökkenése miatt az önellátottság (2016-ban 93%, 2017-ben 103%) érzékelhetően emelkedni fog.

Az országban előállított nehézbaránnyús ára a vizsgált időszakban 492-ről 483€/100 kg vágott test szintre csökken éves átlagban.

Románia – Az ország a harmadik legnagyobb juhtartó EU-tagállammá lépett elő (UK és SP után), megelőzve Görögországot. Az itt előállított baránnyús fele belső piacra kerül tejes baránnyús, főleg a húsvéti szezonban. A másik felüket hizlalják, és főleg arab piacokra értékesítik, egyelőre élve, de már érzékelhető a húskivitel változása. Tekintettel arra, hogy húsfajtájuk nincs, francia fajták kosait importálták és importálják jelenleg is a baránnyús húsfajtájának javítása érdekében.

Az ország juhállománya sokat változott 2016 és 2017 között: az összes juhlétszám 9,875 millióról 13,328 millió egyedre növekedett a hivatalos előrejelzések szerint. Az anyajuhállományban ennél kisebb arányú emelkedés várható (8,388 millióról 8,641 millió egyedre). A kecskeszektorban is várhatóan az összes létszám (2016-ban 1,483 millió, 2017-ben 2,076 millió egyed) növekszik nagyobb arányban, mint a termelő anyaké (2016-ban 1,161 millió, 2017-ben 1,231 millió egyed).

Ezzel együtt érzékelhetően visszaesik 2017-ben (2016-hoz képest) a bruttó belső hústermelés (8,275 millió egyedről 6,717 millió egyedre), az élőjuh-export (2,559 millióról 0,905 millió egyedre) és az élőjuh-import is (42 ezerről 6 ezer egyedre). Ezzel együtt a levágott juhok (2016-ban 5,043 millió, 2017-ben várhatóan 5,048 millió egyed) és kecskének száma minimálisan emelkedik (0,715 millióról 0,770 millió egyedre). Ezzel együtt az élőállat-export (82 ezerről 36 ezer tonnára) és az élőállat-import (2 ezer tonnáról nullára) drasztikusan csökken.

Az egy főre jutó átlagos fogyasztás jelentős emelkedését jósolják 2017-re (2 kg-ról 3 kg-ra).

A baránnyús árak egymástól független életet élnek az EUROSTAT-nak küldött heti jelentésekben és a szakértői becslésekben. Előbbiekben az árak 1,8-2,5 €/kg szintet érnek el, míg az utóbbiak szerint a könnyűbaránnyús ára 2016-ról 2017-re 3,63-ról 3,71 €/kg-ra emelkedik, a nehézbaránnyús ára pedig 4,58-ról 4,24 €/kg-ra csökken.

(Az árak minden esetben vágott test egyenértékben – vte mért húsárak.)

KUKOVICS SÁNDOR
JÁVOR BENCE

